

NACIONALNI ISPITI IZ BIOLOGIJE U OSNOVNIM ŠKOLAMA REPUBLIKE HRVATSKE

GLAVNO TESTIRANJE, SVIBANJ 2011. GODINE

Poštovane ravnateljice/ poštovani ravnatelji!

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjem tekstu: *Centar*) ustanova je koja ima zakonske ovlasti i zadaće provođenja različitih oblika vrjednovanja svih školskih ustanova u sustavu osnovnoga i srednjoškolskoga odgoja i obrazovanja. U svome radu usko surađuje s nizom znanstvenih i odgojno-obrazovnih ustanova. Vanjskim se vrjednovanjem učenika osnovnih škola prije svega provjeravaju trajna, temeljna znanja, sposobnosti, vještine i stvaralaštvo, rješavanjem problemskih zadataka koji otkrivaju razinu kompetencija u konceptu *učiti kako učiti* radi ovladavanja spomenutim konceptom, što je preduvjet cjeloživotnoga učenja. Dosadašnji rezultati projekata nacionalnih ispita u osnovnim školama pokazali su da su škole, učitelji i učenici iznimno dobro prihvatili rezultate vanjskoga vrjednovanja te da se rezultati koriste u procesu samovrjednovanja škola u Republici Hrvatskoj. Ti vrijedni pokazatelji upućuju sve subjekte u odgoju i obrazovanju, poglavito one koji donose važne odluke (Vlada Republike Hrvatske, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, osnivači škola i ostali), na konkretno djelovanje radi poboljšanja kvalitete obrazovanja.

Ove godine *Centar* će provesti **03. svibnja 2011.** godine **glavno ispitivanje** obrazovnih postignuća iz biologije u osnovnim školama. Kao i do sada, a vjerujemo i u ovome projektu važnu će ulogu imati i imaju ravnatelji – ispitni koordinatori koji će koordinirati cjelokupnu organizaciju i provedbu ispitivanja u školama i time još jednom dokazati da su ključan čimbenik u promjenama koje se događaju u osnovnim školama. Članovi školskih ispitnih povjerenstava iz reda učitelja i stručnih suradnika također će profesionalno i odgovorno (prema uputama *Centra*) obaviti složenu zadaću provedbe ispita u ispitnim prostorijama.

1. METODOLOGIJA ISPITIVANJA

Ciljevi:

- 1) istražiti utjecaj kritičnih točaka na usvajanje bioloških koncepata u osnovnoj školi
- 2) utvrditi razinu usvojenosti znanja iz biologije u završnom razredu osnovne škole
- 3) istražiti trajnost učeničkoga znanja u 8. (završnom) razredu iz biologije

Uzorak

Osnovu za izradu uzorka činile su baze podataka o osnovnim školama u Republici Hrvatskoj koje *Centar* kontinuirano održava i nadopunjuje za vlastite istraživačke svrhe. Slijedom potreba naručitelja odlučeno je da se za potrebe nacionalnih ispita iz biologije izradi uzorak u kojem je osnovna jedinica uzorkovanja matična osnovna škola. Predloženi uzorak je slučajno

stratificiran pri čemu regionalna pripadnost škole predstavlja osnovni kriterij stratifikacije. Odlučeno je da se nacionalnim ispitima obuhvati 15% svih matičnih osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. U svakoj odabranoj školi odabran je jedan razredni odjela 8. razreda unutar kojeg je potrebno ispitati sve učenike prisutne na dan ispitivanja. Predviđen način uzorkovanja i ispitivanja omogućuje kvalitetan i jasan pregled ispitivanih znanja, sposobnosti i vještina iz predmeta biologija učenika 8. razreda osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. Ovakvo određen uzorak ujedno je i „robustan“, a time i manje podložan različitim sistematskim čimbenicima koji mogu utjecati na rezultate učenika.

Uzorak čini **126 matičnih osnovnih škola** što predstavlja **15%** od ukupnog broja matičnih osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. Škole su izabrane slučajno stratificiranim postupkom pri kojem je regionalna pripadnost matične osnovne škole poslužila kao kriterij stratifikacije. Obilježje regionalne pripadnosti rezultat je grupiranja 21 županije u **šest širih cjelina (regija)**. Ovakva regionalna podjela Hrvatske odgovara geografskim, socijalnim, ekonomskim i kulturnim obilježjima. Regije su sastavljene na sljedeći način:

Dalmacija (sa četiri županije: Zadarska županija, Šibensko–kninska županija, Splitsko–dalmatinska županija, Dubrovačko–neretvanska županija);

Istra i Primorje (s dvije županije: Istarska županija, Primorsko–goranska županija);

Sjeverozapadna Hrvatska (čine je: Krapinsko–zagorska županija, Varaždinska županija, Međimurska županija, Koprivničko–križevačka županija, Bjelovarsko bilogorska županija);

Slavonija (čine je: Virovitičko–podravska županija, Požeško–slavonska županija, Brodsko–posavska županija, Osječko–baranjska županija, Vukovarsko–srijemska županija);

Središnja Hrvatska (čine je: Sisačko–moslavačka županija, Karlovačka županija, Ličko–senjska županija);

Grad Zagreb i Zagrebačka županija spojeni su u zajedničku regiju.

2. SADRŽAJ I TRAJANJE ISPITIVANJA

BIOLOGIJA- uključuje nastavne sadržaje od 5. do 8. razreda osnovne škole.

Rješavanje zadataka traje **60 minuta** bez prekida.

Učenici ne smiju biti unaprijed pripremani za ispit iz biologije od strane svojih učitelja radi objektivnosti samoga testiranja.

3. SADRŽAJ I TRAJANJE ANKETIRANJA

Anketiranje upitnicima za učenike provest će se nakon ispitivanja.

Učenicima se nakon rješavanja zadataka iz biologije podijeli anketni upitnik kojega oni rješavaju uz upute koje su im jasno napisane u upitniku. Okvirno vrijeme za ispunjavanje upitnika je **20 minuta, ali ono može biti i duže** (učeniku se treba omogućiti da ispuni cijeli upitnik!).

Sadržaj upitnika odnosi se na 1) učenika- socijalno okruženje 2) težinu riješenih zadataka 3) odnos prema školi 4) odnos prema učitelju i nastavi biologije 5) nastavni predmet biologiju

4. VRIJEME PROVEDBE

03. SVIBNJA 2011. GODINE U 9.00 SATI

MJESTO ISPITIVANJA

Ispitivanje se provodi u ispitnoj prostoriji (školskoj učionici), u standardiziranim uvjetima školskoga ispitivanja.

5. PRIBOR

Obična olovka i gumica za brisanje

6. ORGANIZACIJA ISPITIVANJA U ŠKOLI

Ravnatelj škole odgovoran je za cjelokupnu organizaciju i provođenje testiranja u školi. On imenuje školsko ispitno povjerenstvo koje provodi ispitivanje. Članovi školskoga ispitnoga povjerenstva, osim ravnatelja su učitelji i/ili stručni suradnici. Učitelji i/ili stručni suradnici imaju ulogu dežurnih učitelja u ispitnoj prostoriji. Dežurni učitelji isključivo su odgovorni za provođenje ispitivanja u ispitnoj prostoriji. Broj članova školskoga ispitnoga povjerenstva je ograničen, i ovisan je o broju učenika koji su određeni za glavno testiranje.

Raspored učenika po ispitnim prostorijama obavit će te isključivo prema popisu koji ste nam poslali poštom, a koji se nalazi i u kutijama s ispitnim materijalom. Dežurni učitelji su dužni na vrata ispitne prostorije (učionice) s vanjske strane staviti popis učenika i dežurnih učitelja. Oni su obvezni na stolove (klupe) u učionici staviti oznaku s imenom i prezimenom učenika koji piše ispit na tom mjestu. U svakoj klupi smije sjediti samo jedan učenik.

U jednoj ispitnoj prostoriji smije biti najviše **do 18 učenika**. Ukoliko neke odabrane škole u razrednom odjelu (koji je odabran za testiranje) imaju primjerice 10 ili 12 učenika ti učenici će pisati ispit u jednoj ispitnoj prostoriji. Ukoliko škola ima više od 18 odabranih učenika za testiranje (primjerice 19, 22, 26 ili 31), tada treba ispitivanje provesti u dvije ispitne prostorije na način da primjerice 22 učenika podijeli po pola tako da u jednoj prostoriji piše 11 učenika, a u drugoj također 11 učenika. U jednoj ispitnoj prostoriji trebaju obvezno dežurati dva učitelja koji **ne smiju biti učitelji predmeta iz kojih se testiraju zadatci**. Ukoliko su mogućnosti škole takve da škola ima dovoljno veliku ispitnu prostoriju, u koju može smjestiti sve učenike odabrane za testiranje, svi učenici će tada biti smješteni u toj prostoriji. Ako je učenik zakasnio na glavno testiranje **manje od 30 minuta**, dopušta mu se rješavanje zadataka. Dežurni učitelj bilježi njegov dolazak u Obrazac DU te ga upućuje na rješavanje zadataka. Učeniku se ne dopušta pristupanje glavnom testiranju ako zakasni **30 ili više minuta**. Dežurni učitelji tijekom glavnoga testiranja osiguravaju poštivanje propisanih pravila i uputa. Dežurni učitelji bilježe u zapisnik (poseban obrazac za dežurne učitelje – Obrazac DU) sve posebnosti koje su se dogodile tijekom provedbe testiranja.

Dežurni učitelji:

provjeravaju urednost prostorije

- provjeravaju nazočnost učenika
  - učenicima daju odgovarajuće upute za rad i upozoravaju ih na pridržavanje propisanih pravila i uputa
  - provjeravaju sjede li učenici prema određenom planu sjedenja
  - dijele materijale za testiranje i upozoravaju učenike da provjere jesu li primili sve materijale
  - upozoravaju učenike da pročitaju upute
  - nadziru početak testiranja tako da ne ometaju učenike
  - prate učenike za vrijeme kraće odsutnosti iz prostorije
-
- upozoravaju učenike da im se za vrijeme testiranja smiju obraćati samo u nuždi, i to bez riječi, dizanjem ruke
  - ako uoče da neki učenik ne slijedi upute, upozoravaju ga i usmjeravaju ga na ispravan način
  - ne smiju odgovarati na pitanja koja se odnose na sadržaj zadataka
  - ne smiju davati nikakve specifične informacije, odgovore ili upute za pitanje postavljeno u zadatku
  - najbolji odgovor koji mogu dati u situaciji kada učenik postavi takav upit jest: «Žao mi je, ne mogu odgovoriti na pitanje. Odgovori najbolje što znaš».
  - u slučaju mogućih prekršaja izriču opomenu, odnosno obavještavaju ravnatelja o drugim prekršajima, sve bilježe u zapisnik koji nakon završetka ispitivanja uručuju ravnatelju
  - nakon isteka vremena za testiranje prikupljaju pisane uratke učenika
  - prikupljene ispitne knjižice i upitnike na odgovarajući način pohranjuju u kutiju za povrat materijala koja se nalazi kod ravnatelja.

Ravnatelj odabranih škola u dogovoru s predmetnim učiteljima organiziraju nastavu na način koji će nesmetano omogućiti provedbu ispitivanja. Na dan ispitivanja članovi školskoga ispitnoga povjerenstva kao i učenici trebaju doći u školu **najkasnije u 8.00 sati**. Ravnatelj škole trebaju osigurati na dan ispitivanja dežurstva na hodnicima **blizu** učionica u kojima se provodi ispitivanje. Učionice trebaju biti pripremljene u skladu s uputama koje su dobili dežurni učitelji. Dok traje ispitivanje nije dozvoljen ulazak niti izlazak osobama koje ne sudjeluju u ispitivanju (*primjerice tajnicima, računovođama, domarima, spremačicama, novinarima s radio ili TV postaja ili ostalim zaposlenicima koji ne sudjeluju u ispitivanju*). U nekim školama će Centar poslati svoje djelatnike u **nadzor** provedbe ispitivanja.

7. SADRŽAJ KUTIJE

U kutiji se nalazi:

- 1) **omotnice** s ispitima iz biologije i anketnim upitnicima
- 2) **rezervna omotnica** s jednim ispitom i jednim upitnikom
- 3) **popisi učenika** sa šiframa
- 4) **povratna naljepnica** s adresom Centra
- 5) **samoljepljiva traka**

8. TRANSPORT ISPITNOGA MATERIJALA

Ispitni materijal u kutijama bit će otpremljen u srijedu, **27. travnja 2011.** godine iz Centra do **12.00 sati**. Otpremu će obaviti **djelatnici Hrvatske pošte (HP-a)**. U većinu odabranih škola kutije s ispitnim materijalima stići će u četvrtak, **28. travnja 2011. godine, do 15.00 sati**. **Otočne škole dobit će kutije s ispitnim materijalima u petak 29. travnja 2011. godine do 12.00 sati.** Kutiju s ispitnim materijalima može preuzeti jedino i isključivo ravnatelj škole. Ukoliko ravnatelj škole bude spriječen iz nekih opravdanih razloga primiti kutiju tada treba pisanim putem uz pečat škole i svoj potpis ovlastiti svoga zamjenika (zamjenika ravnatelja). Zamjenik ravnatelja zakonski postoji u svakoj školi i tada on treba obaviti primitak pošiljke (kutije). Ukoliko taj dan niti zamjenik ravnatelja ne će moći primiti pošiljku (kutiju) tada će djelatnik pošte odnijeti kutiju u poštanski ured, a ravnatelj škole ili njegov zamjenik će preuzeti pošiljku u matičnom poštanskom uredu.

Nakon provedenoga testiranja ravnatelj i školsko ispitno povjerenstvo dužno je zatvoriti i zapakirati kutiju, naljepiti **povratnu naljepnicu** s točnom adresom Centra (*NCVVO, Marulićev trg 18/2, 10 000 Zagreb*) te pozvati **djelatnika HP-a** na sljedeće brojeve telefona:

0800 202 202, 01/4981-651, 01/4981-647, 01/4981-648, 01/4839-025. Djelatnik HP-a će doći u školu i primiti kutiju od ravnatelja škole ili njegovoga opunomoćenoga zamjenika.

VAŽNA NAPOMENA!

NIJE DOZVOLJENO OTVARANJE KUTIJE S ISPITNIM MATERIJALIMA PRIJE SAMOGA TESTIRANJA! VJERUJEMO U VAŠU ODGOVORNOST I ZAUZETOST ZA BOLJITAK HRVATSKOGA ŠKOLSTVA!

S poštovanjem,

VODITELJ PROJEKTA

mr. sc. Nenad Marković, prof.